

Európska únia
Európsky sociálny fond

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Zbierka úloh zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry

Ukážky vzorových úloh pre vzdelávací stupeň ISCED 2

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Cieľ zbierky

- Poskytnúť materiál obsahujúci súbor vzorových úloh zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre vzdelávací stupeň ISCED 2
- Overenie úrovne vedomostí žiakov zo slovenského jazyka slovenskej literatúry v rozsahu formulovanom v ŠVP ISCED 2 a vo výkonovom štandarde

Dimenzie testových položiek:

1. obsahové zameranie – podľa ŠVP
2. kognitívna náročnosť

Kognitívne úrovne podľa Niemierka

1. Zapamätanie, vedomosti a porozumenie

(jednoduché myšlienkové operácie, porozumenie, priradovanie, zoradovanie, triedenie, porovnávanie)

2. Špecifický transfer

(vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie – indukcia, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie)

3. Nešpecifický transfer

(vyžadujúce tvorivý prístup, zložitejšie riešenie problému, hodnotenie)

Kognitívne úrovne podľa Blooma

1. Zapamätanie, poznávanie a rozpoznávanie, vybavovanie
2. Porozumenie, interpretácia, usudzovanie, porovnávanie, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie
3. Aplikácia postupu na riešenie problému, implementácia
4. Analýza, rozlišovanie, usporiadanie, prisudzovanie
5. Hodnotenie, určovanie, vyvodzovanie

Obsahové zameranie úloh zo SJSJL

Čas riešenia	60 minút
Typy úloh	20 uzavretých s výberom odpovede zo 4 možností 10 otvorených úloh s tvorbou krátkej odpovede z toho 50% úloh na čítanie s porozumením
Oblasti	1. Časť slovenský jazyk – jazyková komunikácia: lexikológia, zvuková a grafická stránka komunikácie, morfológia, syntax 2. Časť literárna výchova – literárna komunikácia: čítanie s porozumením
Charakteristika textov	– súvislé a nesúvislé texty – umelecké, odborné, informačné, náučné, administratívne veku primerané texty
Kritériá hodnotenia	1 bod za správnu odpoveď 0 bodov za nesprávnu alebo žiadnu odpoveď

Analýza úloh zo SJSL

Úloha 06

06. Jeden riadok básne sa nazýva

Charakteristika úlohy 06

Cieľ úlohy	Doplniť do vety poznatky z literatúry
Tematický okruh	Literárna výchova
Tematický celok	Teória literatúry
Požiadavka zo ŠVP	Poznať štruktúru básne
Kompetencia	Dokázať identifikovať verš
Kognitívna úroveň	1. Zapamätanie – reprodukcia – jednoduchá myšlienková operácia
Typ úlohy	otvorená
Správna odpoveď	verš
Nesprávna odpoveď (čo sa už považuje za nesprávnu odpoveď)	Za nesprávnu odpoveď považujeme akékoľvek inú odpoveď okrem slova verš, napr. strofa, rým.

Úloha 06

Úlohou autori sledovali základné poznatky žiakov z teórie literatúry týkajúce sa literárneho druhu – lyrika.

Pre riešenie úlohy nie je potrebné priamo pracovať s textom ukážky. Obsahové zameranie úlohy však s ukážkou súvisí.

Ukážka 2

Syrová omáčka

Potrebuje:

3 bielky, 250 g nízkoťučného tvarohu, 175 ml nízkoťučného mlieka, 5 PL najemno nastrúhaného parmezánu (alebo iného tvrdého syra), soľ, čierne mleté korenie

Príprava:

Bielky a tvaroh rozšľaháme. Do zmesi vmiešame mlieko a 4 lyžice syra. Osolíme a okoreníme. Zmes nalejeme na pokrm na pekáči a posypeme zvyšným parmezánom. Vložíme do vyhriatej rúry a necháme piecť, kým omáčka stuhne a zožltne. Necháme 5 minút postáť a podávame. Vhodná príloha na zapečené baklažány alebo cestoviny.

www.recepty.rodinka.sk

Úloha 08

08. V ktorej možnosti je pravdivé tvrdenie?

- A. Vajcia rozšľaháme s tvarohom a s mliekom.
- B. Pridáme pokrájany baklažán a zmes okoreníme a osolíme.
- C. Vo vyhriatej rúre necháme piecť, kým omáčka zožltne a stuhne.
- D. Namiesto mlieka môžeme použiť aj biely jogurt.

Charakteristika úlohy 08

Cieľ úlohy	Čítať s porozumením a práca s textom
Tematický okruh	Čítanie s porozumením
Tematický celok	Čítanie a literárna výchova
Požiadavka zo ŠVP	Čítať s porozumením
Kompetencia	Vyhľadať v texte informácie
Kognitívna úroveň	2. Špecifický transfer – zložitejšia myšlienková operácia – analýza, dedukcia
Typ úlohy	uzavretá
Správna odpoveď	C

Úloha 08

Úlohou autori sledovali schopnosť žiakov čítať s porozumením – opis jednoduchého pracovného postupu prípravy syrovej omáčky.

Riešenie úlohy je viazané na text ukážky 2.

Žiaci majú označiť pravdivé tvrdenie, ktoré vyplýva z obsahu textu ukážky 2.

Ukážka 5 – Európske symboly

Európska zástava

História vzniku zástavy siaha do roku 1955. V tom čase existovala Európska únia vo forme Európskeho spoločenstva uhlia a ocele so šiestimi členskými štátmi. Niekoľko rokov predtým bola založená Rada Európy, ktorá sa zaoberala ochranou ľudských práv a propagáciou európskej kultúry. Rada Európy zvažovala, aký symbol ju má reprezentovať a po mnohých diskusiách prijala návrh – kruh dvanástich zlatých hviezd na modrom pozadí. Dvanásťka symbolizuje počet mesiacov v roku a počet hodín na ciferníku. Kruh je symbolom jednoty.

/zdroj: 101 otázok a odpovedí o Európskej únii – upravené/

Úloha 29

29. Opíšte zástavu ako jednu zo symbolov Rady Európy a Európskej únie.

Charakteristika úlohy 29

Cieľ úlohy	Čítať s porozumením a práca s informáciami
Tematický okruh	Čítanie s porozumením
Tematický celok	Čítanie a literárna výchova
Požiadavka zo ŠVP	Čítať s porozumením
Kompetencia	Vyhľadať v texte informáciu
Kognitívna úroveň	2. Špecifický transfer – zložitejšia myšlienková operácia – dedukcia
Typ úlohy	otvorená
Správna odpoveď	Kruh dvanástich zlatých hviezd na modrom pozadí
Nesprávna odpoveď (čo sa už považuje za nesprávnu odpoveď)	Za nesprávnu odpoveď považujeme napr. : Kruh je symbolom jednoty. Čiastočné odpovede – zlaté hviezdy, modré pozadie (taktiež nesprávne odpovede).

Úloha 29

Úlohou autori sledovali schopnosť žiakov čítať s porozumením a vyhľadať informáciu uvedenú v texte ukážky 5.

V texte ukážky 5 sú však uvedené tri symboly, z ktorých na základe pochopenia obsahu textu o Európskej zástave majú žiaci identifikovať a uviesť správnu informáciu.

Úloha 22

22. Označte tvrdenie, v ktorom je nesprávne vysvetlený význam cudzieho slova.

- A. existovať – biť, jestvovať
- B. dekorácia – výzdoba, skrášľovanie
- C. fantázia – výmysel, predstavivosť
- D. tradícia – zvyk, obyčaj

Charakteristika úlohy 22

Cieľ úlohy	Pochopiť význam cudzích slov
Tematický okruh	Slovenský jazyk – lexikológia
Tematický celok	Lexikálny význam cudzích slov
Požiadavka zo ŠVP	Správne určiť význam cudzích slov
Kompetencia	Poznať lexikálny význam slov
Kognitívna úroveň	3. Nešpecifický transfer – zložitejšie riešenie úlohy
Typ úlohy	Uzavretá (negatívne formulované zadanie úlohy)
Správna odpoveď	A

Úloha 22

Úlohou autori sledovali schopnosť žiakov vedieť vysvetliť a pochopiť význam cudzích slov, ktoré sa nachádzajú aj v texte ukážky.

Žiaci musia rozlišovať i význam slov: biť – byť.

Žiaci v úlohe 22 aplikujú osvojené vedomosti z lexikológie i z pravopisu.

Negatívne formulované zadanie úlohy je náročnejšia kognitívna úroveň.

Ukážka 5

Ukážka 5

Objednávam si denník Sme na rok a pol s kontaktným grilom za 225 €

Meno:	Priezvisko:
Ulica, číslo domu:	PSČ, mesto:
Telefón:	E-mail:
Dátum:	Podpis:

Podmienky predplatného: *Predplatné s prémieou je viazané na rok a pol. Podmienkou na získanie prémie je jednorazová úhrada predplatného na rok a pol 225 €. Počas trvania nie je možné odoberanie denníka Sme vypovedať.*

✂..... Tu odstrihnúť:

Podpísanú objednávku pošlite na adresu:

Petit Press, a. s., distribučné oddelenie

Lazaretská 12

814 64 Bratislava

alebo

faxom na: 02/59 23 33 39.

Viac informácií na čísle: 02/32 37 77 77; predplatné@petitpress.sk

(Z tlače, upravené)

Úlohy 29 a 30

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

Charakteristika úlohy 29

Cieľ úlohy	Čítať s porozumením a nájsť informáciu v texte
Tematický okruh	Čítanie s porozumením
Tematický celok	Čítanie a literárna výchova
Požiadavka zo ŠVP	Čítať s porozumením
Kompetencia	Vyhľadať v texte informáciu
Kognitívna úroveň	1. Porozumenie – priradovanie
Typ úlohy	otvorená
Správna odpoveď	predplatné@petitpress.sk
Nesprávna odpoveď (čo sa už považuje za nesprávnu odpoveď)	Za nesprávnu odpoveď považujeme napr. : www.predplatné. Čiastočné odpovede – predplatné, petitpress.sk (taktiež nesprávne odpovede).

Ukážky vybraných úloh zo SJSL so žiackymi riešeniami

Ukážky vybraných úloh zo SJSLS so žiackymi riešeniami

Úloha 29

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

predplatne'@peditpress.sk

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

predplatne'@peditpress.sk

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

predplatne'@peditpress.sk

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

predplatne'@peditpress.sk

Ukážky typických žiackych chýb vyskytujúcich sa pri riešení úlohy 29

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

02/32 37 77 77; predpladne@pedilpress.sk

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

SKODA@maxmam.sk

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

814 64 Bratislava

29. Vypíšte z textu e-mailovú adresu firmy.

predpladne@pedilpress.sk, Lazaretska 12, Bratislava

Úloha 29

Úlohou autori sledovali schopnosť žiakov čítať s porozumením a vyhľadať informáciu explicitne uvedenú v nesúvislom texte ukážky 5.

Pri riešení úlohy väčšina žiakov pracovala s textom správne, dokázali identifikovať a presne vypísať e-mailovú adresu uvedenej firmy z ukážky 5.

Niektorí žiaci mali problém s pochopením zadania úlohy, pretože v odpovediach uvádzali súčasne aj telefónne číslo alebo adresu firmy, čo poukazuje na ich nedostatočnú schopnosť čítať s porozumením.

Charakteristika úlohy 30

Cieľ úlohy	Čítať s porozumením a vedieť pomenovať internetový znak
Tematický okruh	Čítanie s porozumením
Tematický celok	Čítanie a literárna výchova Medzipredmetový vzťah – informatika
Požiadavka zo ŠVP	Čítať s porozumením
Kompetencia	Aplikácia osvojených poznatkov
Kognitívna úroveň	2. Špecifický transfer – zložitejšia myšlienková operácia – dedukcia
Typ úlohy	otvorená
Správna odpoveď	zavináč
Nesprávna odpoveď (čo sa už považuje za nesprávnu odpoveď)	Za nesprávnu odpoveď považujeme napr.: inmail, tečka, črevák, e-mail.

Ukážky vybraných úloh zo SJSLS so žiackymi riešeniami

Úloha 30

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

Ravindr

~~30.~~ Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

zavináč

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

zavináč

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

ZAVINÁČ

Ukážky typických žiackych chýb vyskytujúcich sa pri riešení úlohy 30

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

arek

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

Autoc

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

S K O D A @ r e a s n a m . S K

30. Pomenujte nasledujúci internetový znak: @

pomlčka

Úloha 30

Úlohou autori sledovali schopnosť žiakov čítať s porozumením a vedieť pomenovať internetový znak, ktorý sa nachádza v ukážke 5.

Pre riešenie úlohy nie je potrebné priamo pracovať s textom ukážky 5, ale žiaci mohli využiť aj svoje poznatky z informatiky – medzipredmetový vzťah.

Cieľom úlohy nie je meranie schopnosti žiakov uplatňovať pravopis v písomnom prejave, preto nehodnotíme pravopisnú správnosť – v odpovediach bolo uvedené napr. zavinač.

Niektorí žiaci mali problém s pochopením zadania úlohy, pretože v odpovediach uvádzali súčasne aj telefónne číslo alebo adresu firmy, čo poukazuje na ich nedostatočnú schopnosť čítať s porozumením.

Odporúčania

- ❑ Prácu žiakov zamerať na čítanie s porozumením
- ❑ Používanie rôznych súvislých a nesúvislých textov
- ❑ Porozumieť zadaniam/pokynom úloh
- ❑ Vyhľadať v texte základné informácie
- ❑ Členiť text na kratšie významové celky
- ❑ Rozlíšiť v texte podstatné informácie od menej podstatných
- ❑ Určiť v texte kľúčové slová, vyhľadať a vysvetliť význam neznámych slov
- ❑ Práca s textom z obsahovej a z jazykovej stránky
- ❑ Práca s rozličnými veku primeranými textami
- ❑ Pozornosť venovať odlišnostiam medzi slovenským jazykom a maďarským jazykom

**Ďakujem
za pozornosť**

Mgr. Monika Hamarová